

18 . Grădiștea de Munte | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia | Anul: 2020

Anul: 2020

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie, Antichitate

Epoci: La Tène, Epoca romană târzie

Tipuri sit: descoperire funerară

Categorii sit: Domestic

Autori: Cristina Bodó, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Gelu Florea, Gabriela Gheorghiu, Eugen Iaroslavschi, Răzvan Mateescu, Luca Paul Pupeză, Ștefan Vasilache, Nagy Edmond, Liliana Mateescu-Suciu, Marius Mândruțau

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Județean Maramureș, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Instiuție Nedefinită, Instiuție Nedefinită, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Instiuție Nedefinită

Raport

În anul 2020, la Sarmizegetusa Regia au continuat cercetările arheologice pe terasa a IX-a, amplasată în zona centrală a așezării (Pl. I / a). Terasa, cu suprafață actuală de aproximativ 2500 m², a fost investigată arheologic încă din anul 1950 când echipa coordonată de Constantin Daicoviciu a deschis trei secțiuni transversale (ele sunt marcate pe plan cu literele A, B și C). În diferite etape, cu precădere în anii '80 ai secolului trecut, săpăturile au vizat mai ales marginea estică a terasei. În anul 1990, Ioan Glodariu a aflat în extremitatea sudică segmentul unei alei pavate cu lespezi de calcar, element constructiv important care a determinat reluarea cercetărilor în campaniile recente (2017 – 2019). Pe lângă documentarea unor noi tronsoane ale căii de acces, realizate inclusiv din dale de andezit și gresie, aici a fost descoperit un nou edificiu de tipul aliniamentelor.

Obiectivele principale ale demersului arheologic au constat în completarea planului edificiului menționat și în identificarea unui segment al zidului de susținere a terasei. Astfel, au fost trasate trei suprafețe, denumite convențional SP I – SP III / 2020.

Suprafața SP I / 2020 a avut forma unui trapez dreptunghic (laturile lungi de 7 m, respectiv 5 m) fiind poziționată între SP VIII / 2017 și SP I / 2018, 2019. În suprafețele anterioare se remarcase tăierea specială a stâncii în vederea amenajării terasei și, foarte probabil, a realizării căii de acces din prima fază, astfel că se impunea cercetarea acestei zone, chiar dacă erau vizibile încă de la început urmele unui sondej mai vechi (inițial acesta a măsurat 1,5 X 1,5 m, dar în timp pereții săi s-au prăbușit, astfel că aria afectată a fost mai mare). La o adâncime de 0,2 – 0,4 m au apărut porțiuni din pavajul din bucăți de stâncă locală (micașist) observat în anii anteriori în varii puncte ale terasei (Pl. I / b,c). El era amenajat pe un strat de pământ argilos cu sfărâmătură de micașist care suprapunea un strat consistent de arsură, la rândul lui consemnat în campaniile trecute. În el au fost descoperite numeroase fragmente ceramice, unele de la vase pictate, obiecte de fier, inclusiv o fibulă, fragmente de piese din bronz și sticlă. Cercetarea s-a oprit la acest nivel, preconizându-se reluarea sa în campania următoare.

Suprafața SP II / 2020 (12 m lungime și 4 m lățime) a fost amplasată în zona mediană a terasei, fiind perpendiculară pe SP III / 2019 și în apropierea secțiunii din 1952 în care a fost reperat un segment al „zidului D”, după cum este cunoscut în literatura arheologică. Pe aproape toată jumătatea sudică a suprafeței s-au constatat urmele multiplelor săpături din perioada contemporană (din anii '50 și '80), dar totuși a fost posibilă identificarea elementelor constructive antice care erau vizate de demersul nostru. Astfel, au fost

conturate trei gropi amenajate în stâncă și într-un strat de sfărâmătură de micașist în care erau fixate bazele de calcar ale edificiului de tipul aliniamentelor. Totodată, și aici a fost descoperit pavajul de micașist, păstrat relativ bine în jumătatea nordică a suprafeței (Pl. II). La o adâncime de 2,2 m față de nivelul actual de călcare au fost descoperite blocurile de calcar din componența paramentului interior al zidului de susținere a terasei și embletonul din bucăți de micașist. Astfel, a fost documentată relația stratigrafică directă dintre prima fază constructivă, reprezentată de zid, și ultima fază în care pe terasă a fost ridicat edificiul menționat anterior. Pentru înălțarea și extinderea terasei, în ultima fază, s-au folosit mari cantități de sfărâmătură și bucăți de micașist, dar și resturile unei (unor?) construcții incendiate, marcate prin prezența unor lentile și straturi cu aspect cărămiziu în care au fost aflate numeroase artefacte: piese din fier (în special cuie, ținte și piroane), fragmente ceramice, material tegular, fragmente de tencuială pictată și, nu în ultimul rând, o monedă de argint (un denar republican).

Trasarea ultimei suprafețe, SP III / 2020, a avut drept scop completarea părții sudice a edificiului de mari dimensiuni. Ea a măsurat 10 m lungime și 4 m lățime, fiind poziționată paralel cu suprafețele SP III – V / 2017 și suprapunând parțial secțiunea A / 1950 (în colțul nord – vestic). La o adâncime de 0,3 – 0,4 m s-au conturat trei gropi săpate în stâncă, cu o formă cvasi-rotundă (diametrul lor variază între 1,15 m și 1,32 m). La conturare, pentru groapa vestică (Cxt 167) au fost observate bucăți de calcar și fragmente de tencuială. Gropile sunt dispuse coliniar și aparțin rândului al treilea în planul documentat până în prezent pentru edificiul în discuție. În partea estică a suprafeței s-au păstrat resturile pavajului alcătuit din bucăți de micașist (Pl. III).

Cercetările din anul 2020 au confirmat, astfel, ipoteza potrivit căreia, în ultima fază constructivă, datată la sfârșitul secolului I p. Chr. – începutul secolului al II-lea p. Chr., pe terasa a IX-a a existat un edificiu monumental compus din cel puțin 5 alinamente a câte 12 coloane. După cum subliniam anul trecut, săpăturile sunt în curs de desfășurare, astfel că nu excludem posibilitatea ca planul său să fie modificat.

Toate artefactele au intrat în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane – Deva.

Informații suplimentare online

[Raportul 6507 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
